

O93, f. 13vb; V630, f. 36ra; N442, f. 35rb; I83, f. 74vb; VD38, f. 67rb; SG670, p. 131b; P9629, f. 10v; Bcan4, f. 63v; E97, f. 38va; P102; BII13, f. 62rb; S105, f. 51v

5 ^aINCIPIIT^b ^cEPISTOLA DECRETALIS ELEUTHERI^d
PAPAE.

Bcan4: I

5 ^a *In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet* | ^b *am Rande* DECRETA ELEUTHERI | ^c *Überschrift*] EPISTOLA ELEUTHERII PAPAE SG670; CAP. XI Decreta eleutherii papae De accusatione clericorum ac defensione E97; INCIPIUNT DECRETA ELEUTHERI (LEUTHERI BII13) PAPE P102; BII13; *Überschrift fehlt* S105 | ^d ELEUTHERII V630; ELEUTHERIS I83

Coll. Ans. ded. 1. X,90 (13–26 Magno... suis); **2. III,120** (50–74 De... pleniter); **3. III,182** (79–102 Nec... caelestia); **4. III,100** (106–113 De... appellare); **5. III,184** (118–138 Caveant... reservavit)

Burchard 1. XVI,30 (79–102 Nec... caelestia)

Sentenzen 1. c. 104 (79–90 Nec... proveniunt); **2. c. 47** (92–98 Nihil... mansit); **3. c. 103** (118–122 Caveant... audiatur)

Anselm v. Lucca 1. II,36 (50–60 De... negotia); **2. III,52** (79–90 Nec... proveniunt); **3. III,64** (92–98 Nihil... mansit); **4. III,28** (106–131 De... malum); **5. II,82.** (107–113 Si... appellare)

Coll. trip. 1. A 11,1 (50–74 De... pleniter); **2. A 11,2** (79–107 Nec... statutum, *Rubrik: Non esse iudicandum donec utrinque sit peroratum*); **3. A 11,3** (107–113 Si... appellare); **4. A 11,4** (118–130 Caveant... recipienda)

Ivo, Decr. 1. VI,316 (50–74 De... pleniter); **2. Ivo, Decr. VI,317** (79–102 Nec... caelestia); **4. VI,319** (118–125 Caveant... nequitiam)

Ivo, Pan. 1. IV,136 (50–67 De... licet); **2. IV,119** (79–85 Iudicantem... pleniter); **3. IV,104** (87–90 Induciae... proveniunt, IV,103 und IV,104 sind bei Ivo in ein Kapitel zusammengefasst; *Textreihenfolge ist 87-90 Induciae ... proveniunt, danach 79-85 litigantibus ... conveniat*); **4. IV,103** (79–90 Induciae... proveniunt; IV,103 und IV 104 sind bei Ivo in ein Kapitel zusammengefasst; *Textreihenfolge ist 87-90 Induciae ... proveniunt, danach 79-85 litigantibus ... conveniat*); **5. IV,115** (95–98 dominus... mansit); **6. IV,87** (122 Proditoris... audiatur)

Polycarpus 1. V,1,11 20 (50–60 De... terminentur); **Polycarpus 2. I,6,5** (50–60 De... terminentur); **3. V,5,16** (79–90 Nec... proveniunt); **4. V,1,10** (92–98 Nihil... mansit)

Slg. in drei Büchern 1. II,32,57 (50–67 De ... licet); **2. II,32,129** (50–67 De ... licet); **3. II,33,14** (79–90 Nec ... proveniunt); **4. II,32,51** (92–98 Nihil ... mansit); **5. II,33,13** (118–122 Caveant ... audiatur)

Gratian 1. C. III, q. 6, c. 7 (55–67 huius... licet; *Textarrangement: 1. 61–63: quamvis ... definire, 2. 55–60: sine huius ... negotia, 3. 65–67: Reliquorum ... licet*); **2. C. XXX, q. 5, c. 11** (69–85 Iudicantem... conveniat); **3. C. III, q. 3, c. 3** (87–90 Induciae... proveniunt); **4. C. II, q. 1, c. 4** (92–97 Nihil... eiectus); **5. C. III, q. 9, c. 2** (118–122 Caveant... audiatur)

P102; BIII3: I^e De escis communibus non respuendis quas deus
ad cibos tribuit fidelibus suis

[H. 1] Eleutherus^f episcopus universis^g ecclesiis per
Galliae provincias domino militantibus <V630, f.
36rb> in domino salutem.

Magno munere <VD38, f. 67va> misericordiae dei
totius ecclesiae catholicae multiplicata^h sunt gaudiaⁱ,
<BIII3, f. 62va> cum multos populos ad domini^j
servitium festinare cognovimus.

Qua^k de re necessarium iudicavimus vos^l instruere, ut
escas, quas vitare^m vos audivimus irrationabiliter, non
respuatis.

P9629: Nullam escam inmundam

Scitisⁿ, fratres, legislatorem^o docuisse <I83, f. 75ra>
omnia, quae creavit deus, erant valde bona. Et ipsa
per se veritas ait: <S105, f. 52r> Non, quod intrat in
os, coinquinat^p hominem, sed quod exit^q de ore. Unde
constat non debere^r s refutare^t u escas communes, quas
deus ad cibos tribuit fidelibus suis. Et in actibus
<SG670, p. 132a> apostolorum de mundis escis
legitur ita^v: Postera autem die iter tribus^w facientibus^x
domesticis cum^y Petro et appropinquantibus^z civitati,

8 e II *BIII3* **10** f ELEUTHERIUS *V630; SG670; S105* | g
universis *korr. aus* universus *BIII3* **14** h multiplicati *Bcan4*;
multiplicata *korr. aus* multiplicatę *BIII3* | i gaudia *korr. aus*
gaudio *BIII3* **15** j eius *korr. aus* domini *SG670* **17** k am *Rande*
z *V630; am Rande drei Punkte N442; am Rande* Quapropter
VD38 | l vos instruere ut escas quas vitare vos *korr. aus* vos
BIII3 **18** m am *Rande* instruere docere *VD38* **21** n am *Rande*
o am *Rande* datorem *VD38* **24** p quoinquinat *VD38; P9629*;
BIII3; coinquinat] quod inquinat *Bcan4*; quoinquinat *korr. aus*
quoinquinat *P102* | q exiit **25** r debere *korr. aus* debere *P9629*;
debere *korr. aus* debere *SG670*; debere *S105* | s debere refutare
korr. aus debere *V630* | t am *Rande* respuere *VD38* | u refutare
korr. aus refustare *VD38*; refutari *korr. aus* refutare *SG670* **28** v
ita *fehlt* *SG670; S105* | w illis *korr. aus* tribus *P9629*; illis *I83*;
SG670; Bcan4; S105 | x facientibus domesticis cum Petro]
facientibus *korr. aus* facientibus domesticis cum petro *SG670*
29 y cum Petro *fehlt* *VD38; P102; BIII3; S105* | z
appropinquantibus *korr. aus* appropinquantibus *S105*

Eleutherus-Brief, 13–14 Magno ... gaudia] init. Leon. M. ep. 104.
(1,1143). Cf. Sixt. II. pp. 4, Fel. IV. ep. 1. **17–19** ut ... respuatis] sec. vit.
Eleuth. c. 2. in libr. pontif. **22 21–22** I83 ... bona] Gen. I. 31.
23–24 Non ... ore] Matth. XV. 11. **24–26** Unde ... suis] sec. vit. Eleuth.
c. 2. in libr. pontif. **28–43** Postera ... caelum] Act. apost. X. 9-16.

30 ascendit Petrus^a in superiora, ut oraret circa horam
 sextam, et cum esuriret, voluit^b gustare. Parantibus^c
 autem eis cecidit super eum mentis^d excessus^e et vidit
 caelum apertum et descendens vas quoddam velut^f
 35 linteum magnum quattuor initiis submitti^g h de caelo
 in terramⁱ, in quo erant^j omnia quadrupedia et
 serpentina terrae et volatilia <VD38, f. 67vb> caeli. Et
 facta est vox ad eum: Surge, Petre, occide et
 manduca. Ait autem Petrus: Absit, domine, <O93, f.
 14ra> quia numquam manducavi omne^k commune^l et
 40 immundum. Et vox iterum secundo ad eum: Quae^m
 deus purificavit, tu communeⁿ ne dixeris. Hoc autem
 factum est <E97, f. 38vb> per^o ter, et statim
 receptum est vas in caelum^p.

V630; N442; VD38: De accusationibus clericorum

45

Bcan4: II

P102; BIII3: II De accusationibus^q clericorum et ut finitiva^r
 episcoporum tantum^s iudicia ad sedem apostolicam deferantur et
 ut in ecclesiis eorum non alii^t aut^u praeponantur aut ordinentur
 antequam illic eorum iusta^v terminentur negotia

50

[H. 2] De^w accusationibus^x ergo^y clericorum^z, super^a
 quibus consulti^b c sumus, <I83, f. 75rb>

VD38: Item de eadem re helutherius ita ait

quia omnes eorum accusationes <SG670, p. 132b>

30 a petrus *korr. aus* petros V630 **31** b voluit *korr. aus* volui
 Bcan4 | c Parentibus Bcan4 **32** d mentis *korr. aus* mentibus
 BIII3 | e *am Rande* quia mente terrena transcendit VD38 **33** f
 velut *fehlt* I83; VD38; Bcan4; P102; BIII3 **34** g *am Rande*
 dimitti subponi VD38 | h submitti] sunt mitti P9629; summittit
 Bcan4 **35** i terra V630 | j erant *korr. aus* errant P102 **39** k omne
 commune *korr. aus* omnem communem P102 | l *am Rande*
 sordidum VD38 **40** m Quod VD38; P102; BIII3 **41** n commune
 ne] ne commune *korr. aus* commune N442; ne commune
 SG670; S105 **42** o per ter *korr. aus* preter P9629 **43** p celum
korr. aus celo P102 **46** q ACCUSATIONEIBUS P102 | r finitive
 BIII3 **47** s tantum *fehlt* BIII3 **48** t ALII *korr. aus* ALI P102 | u
auffehlt P102 **49** v iuxta BIII3 **50** w *am Rande* Nota V630;
 E97; *am Rande drei Punkte* N442 | x accusationibus *korr. aus*
 accusationibus S105 | y ergo *korr. aus* ego S105 | z clericorum]
 clericalium prespiterorum *korr. aus* clericorum SG670 | a
interlinear de VD38 **51** b *interlinear* interrogati VD38 | c
 consulti] consulti non *korr. aus* consulti P9629; consulti *korr.*
aus consulti non SG670; consulti non S105

50–65 De...est] c. 4. conc. Sard. aut Ben. II. 401. III. 103. Cf. Vict. 5,
 Sixt. II. pp. 2, Iul. 12.

Eleutherus-Brief, 50 ergo] *fehlt* AL₁; PG₁; PG₂; 3L₂ | super] de CT₁; IP₁

difficile est ad sedem apostolicam deferre^{d e}, finitiva^{f g}
 episcoporum tantum iudicia^h huc deferantur^{i et} ^k huius 55
 sanctae sedis auctoritate finiantur, sicut ab apostolis
 eorumque successoribus multorum consensu^l
 episcoporum iam definitum^m est. Necⁿ in^o eorum
 ecclesiis alii aut^p praeponantur aut ordinentur,
 antequam hic eorum iuste^q terminentur negotia, 60
 quoniam, quamvis liceat apud provinciales et
 metropolitanos atque primates^r eorum ventilare
 accusationes vel criminationes, non^s tamen licet
 definire, secus^{t u} quam <V630, f. 36va> praedictum
 est. Reliquorum vero clericorum apud provinciales et 65
 metropolitanos ac primates et ventilare et iuste finire
 licet^v.

P9629: De discutiendis criminibus

Iudicantem^w tamen oportet cuncta^x rimari^{y z} <VD38, f.
 68ra> et ordinem rerum plena inquisitione discutere 70
 interrogandi ac praeponendi^a adiciendique praebita^{b c}
 patientia ab eo^d, ut ibi^e <N442, f. 35va> actio <S105,

54 d *am Rande* denunciare VD38 | e differre Bcan4; deferri E97
 f *interlinear* certa VD38 | g finitivae I83 **55** h indicia SG670;
 S105 | i deferantur *korr. aus* deferatur V630; defferantur *korr. aus*
 differantur Bcan4 | j *am Rande unleserliche Rubrik BIII3* | k ut
 I83; VD38; Bcan4 **57** l concessu SG670; S105; consensu *korr.*
aus consensum E97 **58** m difinitum P102; deffinitum *korr. aus*
 diffinitum BIII3 | n *am Rande Nota* V630 | o in *fehlt* P9629 **59** p
 autem P102 **60** q iusta N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102;
 S105; iuxta BIII3 **62** r) primates *korr. aus* primtes Bcan4 **63** s
 non tamen *korr. aus* non P9629 **64** t *am Rande* aliter VD38 | u
 secus quam] eis ut SG670; S105 **67** v *am Rande* conceditur
 VD38 **69** w *am Rande Nota* E97 | x cuncta N442 | y *am Rande*
 investigare VD38 | z crimina SG670; S105 **71** a proponendi *korr.*
aus proponendi N442; proponendi VD38; P102; BIII3 | b *am*
Rande data concessa VD38 | c praeterea SG670; S105 **72** d ut]
 eo teneatur *korr. aus* eo SG670 | e ibi actio] obiectio *korr. aus*
aus ibi actio P9629; obiectio SG670; S105

69–74 Iudicantem... pleniter] Ben. I. 400. aut c. 23. Angilr. (c. 1. et
 interpr. C.Th. II. 18). Cf. Iul. 16.

55 episcoporum... tantum] tantum episcoporum 3L₂ | iudicia... huc] huc
 iudicia PG₂ | huc] *fehlt* 3L₁ | huius] sine huius DG₁ **56** finiantur] *fehlt*
 DG₁ **57** multorum] *fehlt* DG₁ **59** aut²] et 3L₁ **60** eorum] episcoporum
 DG₁ | iuste] iusta 3L₁; iuxta 3L₂ **61–102** quoniam... caelestia] *fehlt* PG₁
63 vel] *fehlt* 3L₁; et 3L₂ **64** secus... quam] eis ut 3L₂ **65** clericorum]
 clericorum causas DG₁ | provinciales] conprovinciales **71** interrogandi...
 praeponendi] et respondendi obiciendique DG₂ | praeponendi] proponendi
 CT₁ **72–73** actio... ambarum] ambarum actio DG₂

f. 52v> ambarum^f partium limitata^g h <SG670, p.
133a> sit pleniter.

75

Bcan4: III

P102; *BIII3*: III Ut iudex non prius obviet sua sententia
litigantibus quamdiu ipsi habent aliquid quod proponant in
questione

[H. 3] Necⁱ litigantibusⁱ iudex prius sua^k velit sententia
80 obviare^l, nisi quando ipsi iam <I83, f. 75va> peractis^m
n omnibus <BIII3, f. 63ra> nil^o habeant^p in^q
quaestione, quod proponant^r, et tamdiu actio ventiletur,
quousque rei^s veritas perveniatur^t. Frequenter^u
interrogari^v oportet, ne aliquid^w praetermissum^x forte
85 remaneat^y, quod adnecti^z conveniat.

Bcan4: Ut nihil sine accusatore fiat

Induciae^a enim non modicae ad inquirendum^b dandae^c
sunt, ne^d aliquid^e praepropere^f g agi^h a quacumque
parte videatur, quia per subreptionemⁱ multa

73 f amborum *S105* | g *interlinear* terminata *VD38*; *interlinear* vel
limata *E97* | h limata *korr. aus* limitata *V630*; limata *korr. aus*
limitata *P9629*; linita *I83*; *Bcan4*; limata *SG670*; *S105* **79** i Ne
korr. aus Nec *BIII3* | j *am Rande* contendentibus *VD38* | k sua
velit] velit sua *I83*; *VD38*; *SG670*; *Bcan4*; *P102*; *BIII3*; *S105*
80 l *am Rande* contradicere *VD38* | m *am Rande* finitis transactis
VD38 **81** n peracti *I83*; *Bcan4* | o nihil *V630*; *N442*; *VD38*;
P9629; *Bcan4*; *E97*; *P102*; *BIII3* | p habeat *S105* | q in
quaestione] inquisitione *korr. aus* inquisitione *VD38* **82** r
poponant *P102* **83** s rei veritas] ad rei veritatem *E97* | t
inveniatur *V630*; reperiatur *VD38*; *P102*; *BIII3*; *perquiratur korr.*
aus perveniatur SG670 | u *am Rande unleserliche Rubrik BIII3*
84 v interrogare *VD38*; *P102*; *BIII3* | w aliquod *P102* | x
praetermissum] praetermissum ne *V630* **85** y maneat *SG670*;
S105 | z *am Rande* adiungi *VD38* **87** a *vor* Inducię *Rubrik* Ut
nihil sine accusatore fiat *Bcan4* | b querendum *VD38*; *P102*;
BIII3 | c dandi *O93* **88** d Nec *korr. aus* Ne *S105* | e aliquod
P102 | f *am Rande* valde festinanter *VD38* | g propere *P9629*;
VD38; *SG670*; *S105* | h agi *korr. aus* agit *VD38* **89** i *am Rande*
deceptionem *VD38*

79–85 Nec...conveniat] Ben. I. 400. aut c. 23. Angilr. (c. 1. et interpr.
C.Th. II. 18). Cf. Iul. 16. **87–88** Induciae...sunt] Ben. III. 184. (Act. ap.
XXV, 16). Cf. Marcelli 8. (Fel. II. pp. 12. ix., Dam. 19). **89–90** quia...
proveniunt] c. 34. apost. Cf. Fel. II. pp. 12. ix., Anast. I. pp. ep. 1.

73 limitata] illuminata DG₂ **79** Nec] Non 74T₁; AL₁; 3L₃
litigantibus...prius] prius iudex litigantibus 74T₁; AL₁; 3L₃ | iudex...
velit] autem non prius velit iudex IP₃; prius velit iudex sua DG₂ | sua...
velit] velit sua DB₁ **80** quando] quoniam 3L₃ | ipsi] *fehlt* DG₂ | iam] *fehlt*
3L₃ **83** rei...veritas] ad rei veritatem 74T₁; AL₁; CT₂; ID₂; IP₃; 3L₃
perveniatur] reperiatur DB₁ | Frequenter] Frequenter enim 74T₁; AL₁; 3L₃
84 interrogari] interrogare **85** remaneat] maneat 3L₃ **87** enim] *fehlt*
DG₃ | inquirendum] quaerendum DB₁

proveniunt^k.

90

I83: Ut nihil sine accusatore fiat

Nihil^l ^m tamen absque legitimo et idoneo accusatore fiat.

P9629: De acusationibus

Namⁿ et dominus noster Iesus Christus Iudam furem esse sciebat, <Bcan4, f. 64r> sed quia non est

95

accusatus, ideo^o non est^p eiectus^q. Et quicquid inter apostolos egit, pro^r dignitate ministerii ratum^s mansit.

Nam si leges^t saeculi accusatores^u requirunt, quanto magis ecclesiasticae <E97, f. 39ra> regulae? Docent^v enim terrestria^w et humana, <SG670, p. 133b> quae sint^x ecclesiastica atque caelestia.

100

<P9629, f. 11r> <VD38, f. 68rb>

Bcan4: IIII

P102; BIII3: IIII De accusationibus conprovincialium

105

[H. 4] De^y accusa[tionibus vero conprovincialibus^z ita legitur esse statutum: Si^a quis^b super^c quibuslibet^d criminibus^e quem]libet clericum pulsandum^f cre[diderit, in provincia, in qua consistit ille, qui pulsatur, <I83,

90 j am Rande accidunt VD38 | k perveniunt I83; Bcan4; S105
92 l am Rande z V630 | m nil I83; SG670; S105 **95** n am Rande N SG670 **97** o ideo fehlt E97 | p est korr. aus es VD38
 q deiectus korr. aus eiectus Bcan4; deiectus P102 **98** r pro dignitate] per divinitatem Bcan4 | s am Rande dignum VD38 **99** t legis P9629 | u accusatores] accusatores quales sint korr. aus accusatores SG670 **100** v Docent enim korr. aus Docent P9629
101 w terrestria SG670 **102** x sunt SG670; S105 **106** y am Rande drei Punkte N442 | z conprovincialium VD38; P102; BIII3
107 a am Rande Nota V630 | b quis super] quis korr. aus quis super SG670 | c am Rande de quibuslibet rebus VD38 | d quibuslibet criminibus fehlt I83; SG670; Bcan4; S105 **108** e criminibus quemlibet fehlt VD38; P102; BIII3 | f interlinear id est accusandum SG670

95–97 Nam...eiectus] Ben. I. 398. II. 381. (tit. c. 11. conc. VI. Tolet. et comm. ad Cor. I. 2. Ambrosio adscript. Tom. 2. app. 127). Cf. Dam. ep. ad Ital. **97–98** Et...mansit] sec. Anast. II. ep. ad Anast. imp. c. 7. (H. no. 84). **100–102** Docent...caelestia] Cf. Dam. 13. **107–113** Si...appellare] c. 7. Angilr.(interpr. tit. I. nov. Marciani). Cf. Fel. I. pp. 3, Iul. 12.

92 tamen] contra quemlibet accusatum 74T₂; AL₃; DG₄; contra quemlibet accusantem 3L₄ **95–96** furem...esse] esse furem IP₅ **95–96** furem...sciebat] esse sciebat furem ID₂ **97** eiectus] eiectus Sed 74T₂; IP₅ | Et] Set 3L₄ **98** mansit] permansit 74T₂; AL₃; IP₅; 3L₄ **106** accusationibus] accusatoribus ID₂ | vero] fehlt AL₄ | conprovincialibus] conprovincialium AL₄

110 f. 75vb> suas exerat^s actiones, nec aestimet eum^h alibi
aut longius] ad iudicium pertrahendum. Illi^{i j} vero,
[qui pulsatus fuerit, si iudicem suspectum habuerit^k,
liceat appellare.

P9629: Ne absens iudicetur

115

Bcan4: V

*P102; BIII3: V Ut iudices ecclesiae absentem personam non
iudicent*

[H. 5] <BII13, f. 63rb> Caveant^l etiam] iudices
ecclesiae, ne absente eo, cuius^m causa ventilatur,
120 sententiamⁿ pro[ferant^o, quia^p irrita erit, quippine^{q r} et^s
causam^t pro facto^u dabunt.]
Proditoris^v vero nec calumnia nec vox^w audiatur^x.
Nemo enim debitorem^{y z} amplius pot[est cognoscere
quam ille, qui iniuriam eiusque^a s]ustinuit <V630, f.
125 36vb> nequitiam. Oppressis^b namque ab omnibus in
cunctis^c subveniatur^{d e} causis. Haec^f omnia summopere
sunt attendenda.

P9629: Acusationem non facile suscipiendam

110 g *am Rande* peragat *VD38* | h cum *Bcan4* **111** i *am Rande*
R *VD38* | j Ille *V630; I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102;*
BIII3; S105 **112** k habuerit] habuerit nos *SG670* **118** l *am*
Rande z V630; am Rande Nota E97 **119** m cuius causa
ventilatur sententiam proferant quia *korr. aus* cuius *VD38* **120** n
sententia *I83; Bcan4* | o proferat *O93* | p quae *korr. aus* qua
Bcan4 | q *am Rande* r *SG670* | r quippine] qui poene *V630*; qui
nec *I83*; quia nec *korr. aus* quia quia nec *SG670*; quippe
Bcan4; P102; immo E97; Quippe korr. aus Quipp *BIII3*; quia
nec *S105* | s et *fehlt I83; SG670; S105* **121** t causam] causam in
synodo *korr. aus causam VD38; Bcan4; causam in synodo E97;*
P102; BIII3 | u pro facto] profecto *V630; N442; I83; VD38;*
SG670; Bcan4; S105 pro facto *korr. aus* profecto *E97* **122** v
Proditores *S105* | w vos *VD38* | x audiat *VD38* **123** y *interlinear*
alibi proditorem *SG670* | z debitorem *korr. aus* debitor est *I83*
124 a eiusque] eius qui *Bcan4; P102* **125** b *am Rande* N *SG670*
126 c cunctis *korr. aus* cuntis *S105* | d *am Rande* adiuvetur
succurratur *VD38* | e subveniatur *korr. aus* subvenitur *SG670* | f
am Rande oppressis ab omnibus (*ein Wort unleserlich*) *BIII3*

118–121 Caveant... dabunt] c. 30. conc. IV. Carth. aut Ben. III. 219. II.
363. aut c. 49. Angilr. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12. **122** Proditoris... audiatur]
c. 2. C. Th. X. 10. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12. **123–125** Nemo... nequitiam]
c. 3. C. Th. X. 10. aut Ben. III. 253. i. f. Cf. Fel. I. pp. 5, Iul. 12.
125–126 Oppressis... causis] cf. Fel. I. pp. 4, Iul. 12.

110 exerat] exerceat *ID3* | actiones] rationes *PG1* **111** pertrahendum]
protrahendum *ID3; AL4* | Illi] Omnis *AL5* **118** etiam] *fehlt 74T3; 3L5;*
DG5 **120** quippine] immo *74T3; ID4; CT4; 3L5; DG5;* quippe *AL4; PG1*
121 causam] causam in sinodo *74T3; AL4; 3L5; DG5* **122** calumnia]
calumniatoris *IP6* **124** eiusque] eius queque *PG1*

Nec^s criminatio minorum^h, quanto <SG670, p. 134a>
 magis episcoporum, facile est recipienda dicente 130
 domino: Nonⁱ sequeris^j turbas ad faciendum malum.
 Et alibi: Non suscipias vocem <S105, f. 53r>
 mendacii. Et in Paralipomenon^k legitur: Omnia corda
 scrutatur^l dominus^m et omnem cogitationem novit.
 Homo vero videt in facieⁿ, deus autem^o in corde. Et 135
 alibi scriptum est: <VD38, f. 68va> Non potest
 humano condemnari examine^p, quem^q deus suo iudicio
 reservavit^r.

Bcan4: VI

PI02; *BIII3*: VI Quod fratrum accusatores non eos diligant sed 140
 magis neglegant et peccent
 [H. 6] Igitur^s <I83, f. 76ra> omne pondus et
 circumstantia^t adversariorum nocumenta^u per
 patientiam, fratres, comprimere satagite scientes, quia
 subversi^v w sunt huiusmodi et delinquent^x y proprio^z 145
 ore damnati, quia^a, qui fratres accusant vel infestant,
 non^b eos diligunt, sed magis neglegunt et peccant
 dicente apostolo: <BII13, f. 63va> Dilectio proximi
 malum non operatur. Et alibi: Qui non diligit fratrem
 suum, quem videt, deum, quem non videt, quomodo 150
 potest <SG670, p. 134b> diligere?
 Nos enim humiles corde, ad ea, quae recta sunt,

129 g *am Rande* Nota V630 | h maiorum, *interlinear* al. minorum
Bcan4 **131** i Ne E97 | j sequaris *korr. aus* sequeris E97 **133** k
 Paralipomenon] paralipemonon *korr. aus* paralipemenon V630;
 paralipemenon SG670; P9629; *Bcan4*; S105 **134** l scrutatur *korr.*
aus scrutator P9629 | m deus I83 **135** n faciem N442; I83;
 SG670; S105 | o autem *fehlt* VD38; *PI02*; *BIII3* **137** p *am*
Rande iudicio VD38 | q que *Bcan4* **138** r reservabit SG670; S105
142 s *am Rande* N SG670 **143** t circumstantia *korr. aus*
 cirumstata S105 | u *am Rande* lesiones VD38 **145** v *am Rande*
 depravati sunt VD38 | w subversores E97 | x *am Rande* peccant
 VD38 | y delinquent *korr. aus* delinquent *Bcan4* | z proprio *korr.*
aus propri *PI02* **146** a *am Rande* N SG670 **147** b no N442

131–133 Non...mendacii] Exod. XXIII, 2.1. **133–135** Et...corde]
 Anast. II. ep. ad Anast. imp. c. 2. (H. no. 84). Cf. Iul. 19.
136–138 Non...reservavit] Isid. syn. lib. II. no. 86. aut Ben. III. 259. 373.
 aut c. 12. (bis) Angilr. (c. 51. *ibid.*). Cf. Alex. 7, Vict. 6, Fab. 17, Sixt. II.
 pp. 7, Euseb. 8, Iul. 19. **142–144** Igitur...satagite] sec Hebr. XII. 1.
144–146 scientes...damnati] Tit. III. 11. **148–149** Dilectio...operatur]
 Rom. XIII. 10. **149–151** Qui...diligere] I Ioann. IV. 20.
152–160 Nos...obviare] conc. Later. 649. secr. II. (Mansi 10, 947). Cf.
 Fel. II. pp. 9, ep. Fel. ad Greg.

adiutore <E97, f. 39rb> domino sapienter <N442, f.
 35vb> vinculo caritatis vobiscum^c sumus constricti
 155 religionem^{d e} catholicam in omnibus fortiter
 defensantes. Improbis^f probe^{g h} resistere non
 neglegamusⁱ, unde dictum est: Neglegere^j enim^k, cum^l
 possis deturbare^m perversos, nihil est aliud quamⁿ
 fovere^o, nec caret scrupulo^p societatis occultae, qui
 160 manifeste^q facinori^{r s} desinit obviare^t.
 Huius^u rei gratia universalis^v vobis a Christo Iesu
 commissa est ecclesia, ut pro omnibus laboretis et
 cunctis opem^w ferre non neglegatis. <I83, f. 76rb>
 <VD38, f. 68vb> Frater autem^x fratrem^y adiuvens
 165 exaltabitur^z, et allidens^{a b} dissipabitur^c. Quapropter
 releuate^{d e} semper oppressos, corripite^f inquietos^g, ut
 zizania^h dominicamⁱ non^j possit^k messem suffocare^l.
 Data V^{m n} Idus Iulii Paterno et Bradua^o cc.^p cons.
 O93, f. 14ra; V630, f. 36vb; N442, f. 35vb; I83, f.

154 c nobiscum I83 **155** d am Rande cultum VD38 | e religionem] Religionem ergo korr. aus Religionem SG670 **156** f am Rande impatientibus malignis VD38 | g interlinear pacienter perfecte VD38 | h probe fehlt E97 **157** i neglegimus E97 | j Neglegere korr. aus Neglere N442; P102; Neglere korr. aus Neglegere P9629 | k etenim N442 | l cum korr. aus non P9629 **158** m deturbare korr. aus oleturbare (nach erstem Korrekturversuch zu nolle turbare) SG670; oleturbare | n quam] quam in Bcan4 **159** o am Rande nutrire protegere VD38 | p am Rande suspitione VD38 **160** q manifeste korr. aus manifeste VD38; manifesto SG670; E97; S105 | r interlinear peccato VD38 s facinoris I83 | t am Rande resistere contradicere VD38 **161** u Hius VD38 | v universalis vobis korr. aus universalis P9629 **163** w interlinear auxilium VD38 **164** x autem fratrem fehlt I83 y fratre VD38 **165** z exaltabitur korr. aus exaltabetur VD38; exultabitur S105 | a am Rande nocens VD38 | b callidens P9629 | c desolabitur E97 **166** d am Rande sublevate VD38 | e relegate N442; revelate Bcan4; releuate korr. aus revelate BIII3 | f interlinear repraehendite VD38 | g am Rande inpacientes VD38 **167** h interlinear semina diaboli id est peccata VD38 | i dominica P102 | j non possit messem] messem non possit V630; P9629; E97 | k possint I83; Bcan4; BIII3; possint korr. aus possit SG670 | l am Rande strangulare VD38 **168** m VI SG670; S105 | n V id. korr. aus V P102 | o bradua korr. aus braduo SG670; bradua] bradua v. korr. aus bradua E97; braduo S105 | p cc. cc. I83

161–163 Huius...neglegatis] cf. Alex. 15, ep. Athan. ad Lib., Ioh. I. pp. ep. 1. **164–165** Frater...dissipabitur] Prov. XVIII. 19. **165–166** Quapropter...oppressos] Iob. XII. 21. **166 166** corripite...inquietos] I Thess. V. 14. **166–167** ut...suffocare] Leon. M. ep. 4. c. 2. (1, 615.) aut Ben. III. 52. Cf. Dam. de corep. **168 168** Data...cons] Not. cons. desumta ex vit. Eleuth. c. 1. in libr. pontif.

76rb; VD38, f. 68vb; SG670, p. 134b; P9629, f. 11r;
Bcan4, f. 64r; E97, f. 39rb; P102; BII13, f. 63va;
S105, f. 53r